Kirjallinen kysymys KK 709/2021 vp

Kaisa Juuso ps

Kirjallinen kysymys Fingridin voimajohtohankkeeseen liittyvästä viranomaismenettelystä

Eduskunnan puhemiehelle

Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee Suomen ja Ruotsin rajan ylittävän 400 kilovoltin voimajohdon rakentamista. Hanke on osa Keminmaa—Tornionjoki 400 kilovoltin voimajohtohanketta. Fingrid on saanut sähkömarkkinalain edellyttämän hankeluvan valtakunnan rajan ylittävälle voimajohdolle työ- ja elinkeinoministeriöltä. Hankelupa ei vielä oikeuta rakentamaan voimajohtoa. Kantaverkkoyhtiö tulee hakemaan valtioneuvostolta kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta (603/1977) annetun lain mukaista lunastuslupaa (käyttöoikeuden supistus) voimajohdon johtoalueelle. Lunastusluvalla Fingrid hakee johtoalueeseen käyttöoikeutta, joka on edellytys voimajohdon rakentamiselle ja käyttämiselle.

Yva-selvityksen perusteella Fingrid ja Svenska krafnät jatkavat hankkeen suunnittelua Tornionjoen ylityksessä Vuennonkosken kohdalla. Voimajohdon hankealue sijaitsee Tornionjokilaakson vaikutuspiirissä, jossa hankkeen toteutuminen muuttaisi valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen maisemarakennetta ja maiseman luonnetta entistä rakennetummaksi. Johtoreitti vähentäisi myös Torniojoen rantatonttien houkuttelevuutta hankealueella.

Voimajohtolinjauksen länsipuolella ja pohjoisessa voimajohdon linjauksen alueella sijaitseva Tornionjokilaakso on osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi (ma 6098). Maisema-alueen ma-kaavamerkinnällä on osoitettu myös suunnitellun rajanylityskohdan läheisyydessä pohjoispuolella sijaitseva Tornionjoen jokivarsiasutus (ma 8146). Merkintäkohtaisen kaavamääräyksen mukaan alueen suunnittelussa on turvattava merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta on huolehdittava.

Lapin liiton Yva-selvitykseen antaman lausunnon mukaan valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen ja merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön turvaamiseksi tulee tarkastella sellaisia sijainteja ja vaihtoehtoja, ettei linjauksesta synny haitallisia vaikutuksia. Voimajohtoreitti tulee suunnitella ja toteuttaa tavalla, joka aiheuttaa mahdollisimman vähän haittaa alueen maanomistajille ja käyttäjille. Lapin liiton mukaan uusi voimalinja ei voi ylittää Tornionjokea Vuennonkosken kohdalta aiheuttamatta kohtuutonta vahinkoa yksittäisille maanomistajille.

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen lisääntyvään haittaan, minkä suunnitellun voimalinjan sijoittuminen Tornionjoen—Vuennonkosken alueelle

Valmis
5.0

aiheuttaa. Haitta kohdistuu paikallisten ja kansainvälisten matkailijoiden kalastusmahdollisuuksiin koskialueella, mukaan lukien urheilukalastus, vapaa-ajankalastus ja perinne- sekä kotitarvekalastus molemmissa maissa voimalinjojen vaara-alueella. Tornionjoki on yksi Euroopan merkittävimmistä lohijoista ja urheilukalastajien kasvavan kiinnostuksen kohde.

Lukuisat yksityishenkilöt ovat lausunnoissaan esittäneet huolensa, että hankkeen seurauksena kulttuurihistoriallisesti arvokas maisemakokonaisuus rikkoontuu. Sähkölinja ja tolpat pilaavat maiseman. Ne häiritsevät vapaata ja rentouttavaa näkymää joelle sekä Ruotsiin. Tornionjoen maine vapaana jokena saa kolhun. Lukuisat yksityishenkilöt ovat myös huolissaan hankkeen vaikutuksesta kalastusmatkailuun, liiketoimintaan, tonttien hintoihin ja viihtyvyyteen.

Suunniteltu johtoreitti läpäisee Tornionjoen ja Muonionjoen vesistön Natura 2000 -verkoston suojelualueen. Yhteysviranomainen on kuitenkin todennut, että voimajohtohanke ei edellytä luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen Natura-arvioinnin laatimista eikä siihen liittyvää lausuntomenettelyä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> *Miten hallitus aikoo ottaa huomioon Tornionjokilaakson maisema-, kulttuuri- ja luontoarvot kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n voimajohtohankkeen lupaprosessissa?*

Helsingissä 16.12.2021

Kaisa Juuso ps